DE KINDERKOLONIE

Een actief, educatief programma van het Gevangenismuseum

VOORWOORD

Veenhuizen

Beste leerkracht,

Leuk dat je met je groep deel aan de slag gaat met het speelse en actieve educatieve programma: DE KINDERKOLONIE.

Kinderen worden in hun ontwikkeling uitgedaagd door een gestructureerd en interactief onderwijsaanbod, vormen van ontdekkend leren, samenwerkingsvormen en interessante thema's en activiteiten. Hieraan willen we met dit programma tegemoet komen.

DE KINDERKOLONIE is lesstofvervangend, vakoverstijgend en beslaat meerdere kerndoelen. Deze worden beschreven in het thema-overzicht.

Het programma van deze lesbrief bestaat uit drie lessen. Twee van deze lessen worden op school gegeven, een derde les vindt plaats in het museum en wordt door museummedewerkers begeleid. Om de les in het museum goed tot zijn recht te laten komen en je leerlingen het maximale uit het bezoek te kunnen laten halen, is het belangrijk dat de voorbereidende les op school daadwerkelijk wordt gegeven. De verwerkingsles draagt bij aan de verankering van opgedane kennis en ervaring bij de leerlingen.

De totale tijdsinvestering is ongeveer 3 uur en 30 minuten. Per onderdeel wordt een indicatie aangegeven van de tijd die je er voor nodig hebt.

We wensen jullie veel plezier en een heleboel verrassende leermomenten!

Afdeling Educatie Nationaal Gevangenismuseum

HET GEVANGENIS MUSEUM

Oude Gracht 1
9341 AA Veenhuizen
0592 388264
www.gevangenismuseum.nl

INHOUDSOPGAVE

THEMA-OVERZICHT **4**

VOORBEREIDENDE LES – NAAR DE KOLONIE! **6**

MUSEUMLES – IN DE KOLONIE **10**

VERWERKINGSLES – DE KINDERKOLONIE VERBEELD **14**

BIJLAGE I - VOORLEESVERHAAL MARTINE LETTERIE **17**

BIJLAGE II - VIJF MINIVERHAALTJES

- **ZIEK** **20**
- **ONDEUGEND** **21**
- **SPELLETJE** **22**
- **STOUT I** **23**
- **STOUT II** **24**

BIJLAGE III

- **STRIP 3 TEKENINGEN** **25**
- **STRIP 5 TEKENINGEN** **26**

BIJLAGE IV

- **RECEPT AARDAPPELBROOD** **27**

DE KINDERKOLONIE - THEMA-OVERZICHT	
Thema	Centraal in deze lessenserie staat het dagelijks leven van kinderen die in het begin van de 19e eeuw vanuit weeshuizen uit de grote steden werden opgezonden naar de kolonie Veenhuizen. Leerlingen maken kennis met de Maatschappij van Weldadigheid en het leven van de kinderen in de kolonie. Dit doen ze op een unieke historische locatie: één van de originele gestichten uit 1823.
Doelgroep	BO groep 6 Het lesmateriaal is naar eigen inzicht aan te passen voor groep 5 en 7.
Doelen	Leerlingen: krijgen besef van een uniek stuk lokale geschiedenis van nationaal belang, geplaatst in de context van die tijd; verplaatsen zich in het dagelijks leven van opgezonden kinderen in de gestichten van Veenhuizen; verwerven inzicht in het systeem van en processen binnen de kolonie; ontdekken de verschillen en overeenkomsten tussen hun eigen leven en dat van de koloniekinderen lang geleden.
Opzet: drie lessen	Les 1. Voorbereidende les (op school, verzorgd door leerkracht) In deze les maken de leerlingen kennis met de situatie in Nederland begin 19e eeuw. Er is aandacht voor de Maatschappij van Weldadigheid, het dagelijks leven in de weeshuizen in Amsterdam en de opzending en transporten van de wezen naar Veenhuizen. Les 2. Museumles (begeleid door museummedewerker) In het museum kruipen de leerlingen in de huid van de 'weezen, vondelingen en verlatene kinderen' en ontdekken ze hoe het leven er 200 jaar geleden uitzag. Hoe waren de kinderen ondergebracht, waar sliepen ze, wat (en hoe) aten ze, wat voor kleren droegen ze, wat leerden ze op school, wie zorgde voor hen en wat voor werk moesten ze doen? Les 3. Verwerkingsles (op school, verzorgd door leerkracht) Leerlingen verwerken de opgedane kennis over het leven van de weeskinderen in een hoorspel, een dramaopdracht of creatieve opdracht waarbij ze gebruikmaken van de foto die in het museum is genomen.
Vakoverstijgende aansluiting	De lessen van De Kinderkolonie sluiten aan bij verschillende vakken en kerndoelen. Dit educatieve programma is vakoverstijgend én lesstof vervangend, waardoor het geen extra belasting betekent voor het lesprogramma op school, maar dit juist ondersteunt en vervangt.

	Taal Mondeling (onder woorden brengen wat je ziet, overleggen) en schriftelijk. Rekenen Afstanden en reistijden berekenen Verdiensten en schulden berekenen Aardrijkskunde Kaartlezen, met schaal werken Geschiedenis, tijdvakken: 'Pruiken en revoluties', 'Stoommachines en burgers' Werken met origineel bronmateriaal Canon van Noordenveld, venster Maatschappij van Weldadigheid Burgerschapsvorming Aandacht voor waarden en normen, respect, straffen. Beeldende vorming of dramatische expressie Striptekenen Hoorspel, toneelstukje, pantomime of schaduwspel maken
Kerndoelen	Het lesmateriaal sluit aan bij de volgende kerndoelen: **2.** De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren. **3.** De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren. **4.** De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen. **50.** De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld. **51.** De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren. **52.** De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de verschillende tijdvakken. **53.** De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis. **54.** De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. **55.** De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. **56.** De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.